

Spis treści

Przedmowa - Dydaktyczne problemy rachunkowości

I. Ogólne problemy dydaktyki a nauczanie rachunkowości

Małgorzata Cieciora, Metody aktywizujące w nauczaniu dorosłych. Wybrane zagadnienia

Ewa Radawiecka, Aktywizujące metody nauczania rachunkowości

Urszula Drumlak, Sposoby doskonalenia procesu komunikacji

Stanisław Hońko, Wykorzystanie stron internetowych w nauczaniu rachunkowości

Piotr Szczypa, Zależności przyczynowo-skutkowe między wzrostem wiedzy i umiejętności studentów a doбором podręczników oraz metod sprawdzających efektywność procesu dydaktycznego.

Włodzimierz Brzezina, Akademicki podręcznik rachunkowości.

II. Rachunkowość w programach studiów

Anna Buczkowska, Waldemar Gos, Marcin Kaczmarek, Anna Zbaraszkowska, Program studiów w opinii studentów kierunku „Finanse i bankowość” Uniwersytetu Szczecińskiego (wyniki badań ankietowych)

Ksenia Czubakowska, Programy studium podyplomowego „Rachunkowość” na Uniwersytecie Szczecińskim a uprawnienia do certyfikatu księgowego

Teresa Kiziukiewicz, Bożena Nadolna, Sylwetka uczestnika studium podyplomowego „Rachunkowość” a program studium

Henryk Lelusz, Efektywność kształcenia podyplomowego w zakresie rachunkowości

Bożena Nadolna, Zakres rachunkowości na Wydziale Informatyki Politechniki Szczecińskiej

Marzena Rydzewska-Włodarczyk, Miejsce rachunkowości w kształceniu na uczelniach rolniczych

Mirostaw Wasilewski, Studia Podyplomowe Rachunkowości w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego

Ewa Walińska, Marcin Michalak, Koncepcja kształcenia w zakresie rachunkowości na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego

III. Zagadnienia dydaktyki wybranych przedmiotów

Anna Bachórz, Waldemar Gos, Przesłanki wprowadzenia i zakres przedmiotu „Rachunkowość instrumentów finansowych”

Maria Hass-Symotiuk, Sprawozdawczość finansowa w programach studiów Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego

Róża Gromek, Rola celów kształcenia w procesie organizacji i przebiegu nauczania na przykładzie przedmiotu „Wprowadzenie do rachunkowości”

Edward Jończak, Studium przypadków jako metoda nauczania rachunkowości zarządczej

Teresa Kiziukiewicz, Zofia Sawicka-Kłuźniak, Tematyka prac dyplomowych na studiach zaocznych WEiOGŻ Akademii Rolniczej w Szczecinie

Teresa Kiziukiewicz, Nauczanie przedmiotu „Rachunkowość międzynarodowa” na przykładzie Copenhagen Business School

Jadwiga Knop, Próba zastosowania rachunku tensorowego w nauczaniu rachunkowości

Adam Kopiński, Symulacje komputerowe w nauczaniu controllingu — koncepcja zajęć

Jerzy Mońka, Krzysztof Nowosielski, Przydatność zajęć laboratoryjnych z controllingu w ocenie studentów

Teresa Sadowska, „Rachunkowość budżetowa” jako przedmiot do wyboru w Akademii Rolniczej w Szczecinie

Witold Szczerek, Zakładowy plan kont dla dydaktyki rachunkowości finansowej

Jadwiga Wawer-Bernat, Zakres tematyczny przedmiotu „Rachunkowość instytucji ubezpieczeniowych”

Kazimiera Winiarska, Treści programowe przedmiotu „Rachunkowość podatkowa” na Uniwersytecie Szczecińskim

Informacja o 27. Kongresie EAA w Pradze

Informacja dla autorów.

Małgorzata Cieciora,

Metody aktywizujące w nauczaniu dorosłych. Wybrane zagadnienia
Streszczenie

Najistotniejszą cechą procesu problemowego nauczania uczenia się jest stwarzanie sytuacji problemowych. Pytania, które pojawiają się w tym procesie pochodzą najczęściej od słuchaczy i mają charakter pytań otwartych.

W artykule skupiono się na metodach nauczania aktywizującego i omówiono kilka z nich. Metody te dają bardzo dobre efekty edukacyjne, pod warunkiem, że są stosowane jako jedne z wielu, a przekazywane treści nadają się do ujęcia problemowego.

Stimulating method in adult's teaching. Chooses aspects

Summary

The most essential trait of the problematic teaching-learning process is to create some problematic situations. Questions which appear in this process are the most frequently asked by students and they are open in character.

This article is focused on the methods of stimulating teaching. Some of them are presented in details.

These methods are very effective on condition that they are applied at the same time parallelly with others. The second condition is that the material which is taught can be presented in a problematic way.

Ewa Radawiecka,

Aktywizujące metody nauczania rachunkowości

Streszczenie

Dynamiczne zmiany we współczesnym świecie powodują konieczność dostosowania teorii kształcenia do rozwijającej się rzeczywistości. Proces poszukiwania nowych, lepszych rozwiązań metodologicznych nigdy nie może być zakończony.

Współczesne cele kształcenia powinny kłaść duży nacisk na rozwijanie takich walorów, jak samodzielność i odpowiedzialność, myślenie i doskonalenie się, aktywność i twórczość. Klasyczne, podające metody nauczania powinny być częściej wspierane metodami aktywizującymi, które w znacznie większym stopniu wiążą wiedzę teoretyczną z działaniami praktycznymi, oraz dają możliwość większego zaangażowania się w proces nauczania przez uczących się.

W nauczaniu rachunkowości można skutecznie wykorzystywać wiele metod praktycznych lub problemowych takich, jak metoda przypadków, sytuacyjna, gry dydaktyczne, burza mózgów i wiele innych. Popularyzacja i wykorzystanie w praktyce tych metod wzbogaci proces dydaktyczny oraz przyczyni się do podniesienia jakości kształcenia poprzez stymulację aktywności umysłowej słuchacza.

Activating methods teaching of accountancy

Summary

Dynamic changes in the modern world force changes in teaching theory. Modern teaching purposes have to develop: independence and responsibility, thinking and self - perfection, activity and creativity. Classic teaching methods need to be frequently completed by activity methods. These methods give the possibility of being more engaged for students in the teaching process.

In teaching of accountancy it is possible to use most of practical or problematical methods, for example: coincidence method, situational method, didactic games, brainstorming and a lot of others. Popularity and using these methods in practice may increase the quality of education.

Urszula Drumlak, Sposoby doskonalenia procesu komunikacji

Streszczenie

Artykuł omawia proces komunikacji oraz przybliża jego definicje i elementy składowe. Są w nim opisane czynniki podnoszące jakość przekazywania wypowiedzi (nadawania komunikatów) i doskonalące umiejętność słuchania (odbierania treści).

Zostały również przedstawione sposoby niwelowania podstawowych zakłóceń utrudniających porozumiewanie się. Szczególną uwagę zwrócono na komunikację między wykładowcą a studentami.

W zakończeniu zaproponowano sposób doskonalenia oceny procesu komunikacji. Jeśli zostanie on prawidłowo przeprowadzony, będzie stanowił najlepsze źródło informacji, mogących posłużyć do doskonalenia procesu komunikacji.

Means of communication process improvement

Summary

The article considers the main issues of the communication process. Factors that enhance the quality of message being sent and ability to receive a message have been described in detail.

The article also explores methods and techniques that help to eliminate disturbances in communication. Special attention has been paid to the communication process between the lecturer and the student, and communication evaluation criteria have been set out. It has been emphasized that proper assessment of communication process is the best source of information for development of the communication process itself.

Stanisław Hońko,

Wykorzystanie stron internetowych w nauczaniu rachunkowości

Streszczenie

Artykuł przedstawia możliwości wykorzystania stron internetowych jako narzędzi wspomagających nauczanie rachunkowości, zostały scharakteryzowane elementy decydujące o funkcjonalności stron internetowych oraz zasady doboru materiałów pomocniczych. Zaprezentowano również propozycje zastosowania aktywizujących metod nauczania rachunkowości za pośrednictwem stron internetowych. Przekazywanie informacji poprzez Internet podnosi ich atrakcyjność i umożliwia studentom samodzielny rozwój. Pracownicy naukowcy mogą wykorzystywać tę formę kontaktu także do pozyskiwania od studentów opinii na temat oceny pracy naukowej oraz zdobywać informacje niezbędne do własnej pracy badawczej.

Application of websites in teaching of accountancy Summary

The article presents the opportunities of using Internet sides as tools assisting teaching of accountancy. The text characterizes the elements that determine functionality of Internet sides and rules of selection of auxiliary materials. There are also presented proposals for using activating methods of teaching of accountancy by the mean of Internet sides. The presentation of information via Internet raises its attractiveness and enables students their individual progress. Scientific workers can use this kind of communication to get students' opinions on evaluation of their scientific work and get essential information for their own research work.

Piotr Szczypa,

Zależności przyczynowo-skutkowe między wzrostem wiedzy i umiejętności studentów a doбором podręczników oraz metod sprawdzających efektywność procesu dydaktycznego.

Streszczenie

W artykule zostały poruszone wybrane zagadnienia dotyczące wpływu doboru podręcznika oraz metod egzekwowania wiedzy i umiejętności studentów na efektywność procesu dydaktycznego. Nauczanie na uczelniach wyższych wymaga od studentów dużo samodzielnej pracy, stąd dobór odpowiedniego podręcznika do teorii i ćwiczeń jest bardzo istotny.

Dobry podręcznik może znacząco ułatwić proces kształcenia studentów. Także metody prowadzenia zajęć, jak i organizacji kolokwium powinny sprzyjać kształtowaniu postaw przedsiębiorczych i efektywnemu przyswajaniu (odzwierciedlaniu) wiedzy i umiejętności.

Reason-result relationships between knowledge growth and choice of textbooks and didactic process testing procedures

Summary

Problems of textbook choice and student's testing methods in the light of efficacy of didactic process have been presented in the paper. Higher education standards require a high degree of independent studying from students. Therefore, the choice of a suitable textbook as well as an adequate study guide is essential. A good textbook, certain methods of class activity as well as testing methods can facilitate the teaching process, promote both-entrepreneur attitudes among students and their better performance.

Włodzimierz Brzezina

Akademicki podręcznik rachunkowości.

Streszczenie

Po II wojnie światowej akademicka dydaktyka rachunkowości stworzyła nową dyscyplinę, a mianowicie teoretyczne podstawy rachunkowości, zwane ogólną teorią rachunkowości. Twórcami ogólnej teorii rachunkowości byli S. Skrzywan i T. Peche. Po 1989 r. teoretyczne podstawy w ujęciu różnych autorów realizują program dla szkół średnich i wyższych studiów ekonomicznych. Przetłumaczenie amerykańskiego podręcznika z teorii rachunkowości pod redakcją E.A. Hendriksena i M.F. van Breda stanowi podstawę do rekonstrukcji teoretycznych podstaw rachunkowości w Polsce, które muszą mieć już charakter akademicki.

**An Academic Handbook of Accounting
Summary**

After the Second World War academic teaching of accounting created new discipline - theoretical fundamentals of accounting, called the general theory of accounting. The creators of the general theory of accounting were S. Skrzywan and T. Peche. Since 1989 the theoretical foundations by different authors have been included in both high schools and higher economic studies curricula. The translation of an American handbook on accounting theory edited by E.A. Hendriksen and M.F. van Breda provides a basis for a reconstruction in Poland of theoretical accounting fundamentals, which must have an academic character.

***Anna Buczkowska, Waldemar Gos, Marcin Kaczmarek, Anna
Zbaraszewska,***
**Program studiów w opinii studentów kierunku „Finanse i bankowość”
Uniwersytetu Szczecińskiego (wyniki badań ankietowych)**
Streszczenie

Autorzy artykułu dokonali interpretacji wyników badań ankietowych przedstawiających ocenę przedmiotów w programie studiów studentów III, IV i V roku studiów dziennych kierunku Finanse i Bankowość.

Celem ankiety było uzyskanie informacji dotyczących przedmiotów najciekawszych i przydatnych z punktu widzenia merytorycznego i potrzeb praktyki oraz tych przedmiotów, które tych kryteriów nie spełniają. Ponadto celem ankiety była także ocena przedmiotów z zakresu rachunkowości prowadzonych na tym kierunku studiów.

**The curriculum in opinion of students course Finance and Banking in
University in Szczecin (results of questionnaire)**
Summary

The article shows the results of questionnaire which estimates the subjects of study in University in Szczecin.

The object of questionnaire was gaining of informations about interesting subjects and useful in practice and subjects which aren't useful.

In the article includes opinion about subjects of range of accountancy.

Ksenia Czubakowska,

**Programy studium podyplomowego „Rachunkowość” na Uniwersytecie
Szczecińskim a uprawnienia do certyfikatu księgowego**

Streszczenie

Programy nauczania są podstawą kształcenia na studiach podyplomowych. Na zmiany programów mają wpływ m.in. aktualizowane przepisy prawa. Program Studium Podyplomowego „Rachunkowość” na Uniwersytecie Szczecińskim uwzględnia zmiany, które są dostosowane do wymagań określonych przez ministra finansów dla osób ubiegających się o certyfikat księgowego.

**The Teaching Schedule of postgraduate study „Accountancy” and the
authorization to accountant's certificate**

Summary

The teaching schedule is the basis of education at postgraduate studies. The schedule changes appropriately when current law regulations are upgraded.

The teaching schedule of Postgraduate Study „Accountancy” at The University of Szczecin is fully adaptable with demands made by Finance Minister for people applying for accountant's certificate.

Teresa Kiziukiewicz, Bożena Nadolna,

**Sylwetka uczestnika studium podyplomowego „Rachunkowość” a
program studium**

Streszczenie

Rozwój gospodarki rynkowej oraz perspektywy włączenia Polski do Unii Europejskiej wiodą do dezaktualizacji wiedzy absolwentów wyższych uczelni, zwłaszcza ekonomicznych. W nowych warunkach wiele osób musi dokonać zmiany zawodu. W związku z tym jest konieczne kształcenie ustawiczne. Jedną z jego form są studia podyplomowe. W artykule jest przedstawiona organizacja i program studiów podyplomowych przy katedrze Finansów i Rachunkowości na Wydziale Ekonomiki i Organizacji Gospodarki Żywnościowej Akademii Rolniczej w Szczecinie.

**Student's profile and the curriculum of the Postgraduate Study
'Accounting'**

Summary

The development of market economy and the outlook for the accession to the EU cause adequate students' knowledge to become out of date, especially economics graduates. The new conditions also prompt many people to face the necessity of changing their profession. In this connection constant education becomes essential. Postgraduate studies are one of its forms. The paper presents the organization and curriculum of Postgraduate Study 'Accounting' run by Finance and Accounting Department of Agricultural Economics and Organization Faculty at Agricultural University in Szczecin.

Henryk Lelusz,

Efektywność kształcenia podyplomowego w zakresie rachunkowości

Streszczenie

W pracy zostały przedstawione zasady organizacji studiów podyplomowych z rachunkowości, ze szczególnym uwzględnieniem programu studiów, warunków pomyślnego ich ukończenia oraz zmian w karierze zawodowej słuchaczy.

Zbadano opinie 470 absolwentów studiów podyplomowych dotyczące m.in. motywów podejmowania tego rodzaju studiów. Wyniki badań wskazują, że głównym motywem zapisania się na studia była chęć podwyższenia i rozszerzenia kwalifikacji zawodowych oraz uzyskanie licencji na prowadzenie biura rachunkowego.

The efficiency of post - diploma studies in accounting

Summary

The paper presents the rules of organization of post-diploma studies in accounting with an emphasis on curriculum, completion requirements and changes in professional careers of the participants.

The opinions of 470 graduates, for instance on the reasons of joining this program, have been gathered. The results prove that the main incentive to sign up for the post-diploma studies in accounting was a willingness to upgrade and extend the professional qualifications, as well as, acquiring the right to run own accounting office.

Bożena Nadolna,
**Zakres rachunkowości na Wydziale Informatyki Politechniki
Szczecińskiej**
Streszczenie

Ze względu na duże zapotrzebowanie praktyki gospodarczej na wykształconych fachowców w zakresie projektowania, programowania i wdrażania informatycznych systemów zarządzania staje się niezbędne na studiach technicznych wprowadzanie przedmiotów z zakresu rachunkowości. Szczególnie istotne jest poznanie zasad rachunkowości przez informatyków.

Celem artykułu jest przedstawienie programu nauczania rachunkowości na studiach informatycznych na przykładzie Politechniki Szczecińskiej. Dodatkowo artykuł wskazuje na miejsce rachunkowości w strukturze przedmiotów ekonomicznych na uczelniach technicznych.

The accounting teaching scope at the Technical University of Szczecin

Summary

Proper education of computer studies' students requires an introduction of economical subjects (including accounting) into their curriculum. Economical education of students of computer studies is essential owing to companies' significant need for educated specialists in designing, programming and implementation of management information systems, (including accounting subsystem).

The purpose of this paper is to present the programme of teaching accounting in computer studies at a technical university. Moreover, the paper is supposed to show the place of accounting in economical subjects' structure at technical universities.

Marzena Rydzewska-Włodarczyk,

Miejsce rachunkowości w kształceniu na uczelniach rolniczych

Streszczenie

Na wyniki działalności gospodarstw rolnych wpływa wiele czynników niezależnych od zarządzających tymi podmiotami. Należą do nich, między innymi, słabe kwalifikacje zawodowe oraz brak dostępu do informacji, w szczególności ekonomicznych. W związku z tym jest konieczne gospodarowanie z wykorzystaniem rachunku ekonomicznego, co wymaga prowadzenia ewidencji gospodarczej.

Jedną z instytucji realizujących zadania w zakresie edukacji ekonomicznej rolników jest uczelnia wyższa, dlatego w artykule podjęto próbę analizy programów nauczania rachunkowości na wybranych wyższych uczelniach rolniczych w Polsce.

Place of the accounting on the education on the agriculture universities

Summary

There are many independent factors, which influence onto results of activity of agricultural farms. These factors include, among others things, weak professional qualifications of farmers and no access to the information, especially economic information. That's why it is necessary to husband with economic bill, what demands leaderships of economic record.

One of the institutions which supports problems within the range economic education of farmers is a high school. Thus, in the article we attempt to task of analysis of education programs of accountancy on agricultural universities in Poland.

Mirosław Wasilewski,

**Studia Podyplomowe Rachunkowości w Szkole Głównej Gospodarstwa
Wiejskiego
Streszczenie**

W opracowaniu przedstawiono opinie absolwentów podyplomowych studiów rachunkowości na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym SGGW, dotyczące treści i przydatności kształcenia na tym kierunku. Absolwenci są głównie pracownikami przedsiębiorstw, z bardzo różnorodnych sektorów działalności, głównie produkcyjnych. Zasadniczym motywem podjęcia nauki było podnoszenie wykształcenia i zdobycie dodatkowych kwalifikacji, natomiast decydującym czynnikiem wyboru studiów na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym była treść programu i marka szkoły.

Po ukończeniu studiów absolwenci wysoko ocenili stopień przygotowania do pracy na stanowisku samodzielnego księgowego oraz umiejętność przeprowadzenia analizy działalności jednostek gospodarczych. Zasadniczym źródłem finansowania studiów podyplomowych były fundusze własne słuchaczy (77%). Zauważalne jest przywiązanie absolwentów uczelni ze studiów magisterskich do kontynuowania kształcenia na studiach podyplomowych w tej samej jednostce.

**Postgraduate Studies of Accountancy at Agriculture-Economics Faculty
of Warsaw Agriculture University**

Summary

The study presents the opinion of the graduates who finished Postgraduate Studies of Accountancy at Agriculture-Economics faculty of Warsaw Agriculture University. Expressed opinions concern content of the studies' program and helpfulness of this direction of education. Graduates work in various kind of sectors, mainly in manufacturing companies. Qualifying and educational developing were leading motives of taking studies. Decisive factors to choose this studies at Agriculture Economics faculty were curriculum of studies and reputability of University. Graduates highly evaluate the way of preparing to self-accountant job and skills in analyzing the economic activity of firms. In most cases the Studies were paid from own funds (77% of students). It is noticeable that some part of students who wants to continue their education at the Postgraduates Studies, finished before Master Degree studies at Warsaw Agriculture University.

Ewa Walińska, Marcin Michalak,

**Koncepcja kształcenia w zakresie rachunkowości na Wydziale
Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego**

Streszczenie

W artykule zaprezentowano program nauczania rachunkowości opracowany przez Katedrę Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego, dostosowany do wymagań praktyki polskiej gospodarki rynkowej, w której w ciągu ostatnich 10 lat obserwujemy znaczące zmiany.

Pierwsza część artykułu zawiera szczegółową charakterystykę treści programowych przedmiotów obowiązujących w ramach kursu podstawowego dla wszystkich studentów. Druga część przedstawia klasyfikacje i cele programowe poszczególnych przedmiotów w ramach specjalności Rachunkowość i Zarządzanie Finansami.

Ze względu na wzrastającą rolę rachunkowości w zarządzaniu przedsiębiorstwem Katedra Rachunkowości wyznaczyła sobie zadanie przekazania młodym ludziom głębokiej wiedzy i przygotowanie ich do sprostania wymaganiom globalnej gospodarki.

**Accounting Education of the Faculty of Management of the University of
Lodz**

Summary

This article outlines the organization of accounting education and the programme of study elaborated in the Accounting Department of the University of Lodz, with the aim of adjusting it to the requirements of the market economy and the needs of Polish accounting practice, which has undergone significant changes in the last decade.

The first part of the article provides a detailed description of core accounting subjects at the elementary level, obligatory for all students. The second part presents the classifications and main purposes of accounting subjects for the students of the specialization Accounting and Financial Management.

Considering the increasing role of accounting in business management, the Accounting Department is committed to providing students with the knowledge skills necessary to meet the challenges of globalizing economy.

Anna Bachórz, Waldemar Gos,

Przesłanki wprowadzenia i zakres przedmiotu „Rachunkowość instrumentów finansowych”

Streszczenie

Rozwój rynków finansowych zaowocował stosowaniem szerokiego spektrum instrumentów finansowych obejmujących zarówno instrumenty tradycyjne, jak i instrumenty inżynierii finansowej. Ujęcie, wycena oraz prezentacja instrumentów finansowych jest określona w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości oraz w polskich przepisach prawa bilansowego.

Wymienione przesłanki były powodem ujęcia w programie studiów wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego przedmiotu „Rachunkowość instrumentów finansowych”.

Celem opracowania jest przedstawienie:

- treści programowych przedmiotu „Rachunkowość instrumentów finansowych”,
- istotnych problemów wykładu,
- przykładu ćwiczeń.

The reasons for introducing the subject of „accounting for financial instruments” and the range of problems which are presented on classes

Summary

The development of financial markets has a significant influence on using financial instruments by enterprises. Not only, is it implying more and more common use of traditional securities, but also it is the major factor of inventing new financial instruments, for instance derivatives. As far as the accounting side of this matter is concerned, it is regulated in the international standards of MSR 32 and MSR 39.

Introducing this problem into Polish regulations on 1 January 2002 was the main reason for creating new classes of „Accounting for financial instruments” at the University of Szczecin. This article outlines:

- the problems presented on „Accounting for financial instruments” classes,
- specific difficulties which are discussed on lectures,
- examples of exercises.

Maria Hass-Symotiuk,

**Sprawozdawczość finansowa w programach studiów Wydziału Nauk
Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego**

Streszczenie

W artykule przedstawiono zmiany w nauczaniu sprawozdawczości finansowej na różnych kierunkach studiów i specjalnościach realizowanych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Sformułowane w artykule propozycje dotyczą studentów specjalizujących się w dziedzinie rachunkowości oraz pozostałych (studiujących na innych kierunkach studiów). Mogą się one stać podstawą standaryzacji zakresu wiedzy przekazywanej różnym grupom studentów i sprzyjać pogłębieniu fachowości kadr ekonomistów.

**Financial Reporting in studies' curriculum at Faculty of Economics and
Management University of Szczecin**

Summary

In the paper, changes in the ways of teaching financial reporting on various specializations offered by the Faculty of Economics and Management University of Szczecin were presented. They were preceded by an analysis of the programme realized so far and increasing information needs of economic practice. The suggestions formulated in the paper concern the students specialized in accountancy and other fields (taking different majors). They can be the basis for the standardization of the knowledge which is passed on to various groups of students and can be also conducive to deepening the professionalism of economists.

Róża Gromek,

Rola celów kształcenia w procesie organizacji i przebiegu nauczania na przykładzie przedmiotu „Wprowadzenie do rachunkowości”

Streszczenie

W artykule podjęto próbę zaprezentowania wpływu prawidłowo skonstruowanych celów kształcenia na organizację i przebieg procesu dydaktycznego. Zaznaczono, jak ważne jest precyzyjne sformułowanie oraz powiązanie celu głównego z celami operacyjnymi na podstawie dokumentacji programowej oraz ich skorelowanie z poszczególnymi fazami procesu kształcenia. Przedstawiono również propozycję przedmiotowego systemu oceniania dla przedmiotu „Wprowadzenie do rachunkowości”. Załączono przykład wyprowadzania i formułowania celu głównego oraz celów szczegółowych dla jednostki dydaktycznej, jak też ich powiązania z narzędziami pomiaru dydaktycznego.

The Role of Educational Goals in the Organisation and Progress of the Teaching Process on the Example of the Subject "Introduction to Accounting"

Summary

This paper aims to explain the effect of properly constructed educational goals on the organization and shape of the teaching process. It emphasizes the importance of precise formulation and coordination of the main goal with operational objectives on the basis of programme documents, and their correlation with the phases of the teaching process. Furthermore, an assessment system is proposed for the subject "Introduction to Accounting". An example of the formulation of the main goal and specific objectives for a teaching unit is provided, and their connections with performance assessment instruments are explained.

Edward Jończak,

Studium przypadków jako metoda nauczania rachunkowości zarządczej

Streszczenie

Nauczanie dyscyplin ekonomicznych w obecnych warunkach rozwoju cywilizacyjnego gospodarczego wymaga zastosowania w dydaktyce - obok tradycyjnych form wykładu, xzeń, konwersatorium i seminarium - nowych metod, uwzględniających złożoność namizm zmian życia gospodarczego. Taką metodą nauczania jest studium przypadków, zególnie odzwierciedlające wspomniany dynamizm i złożoność zmian. Artykuł obejmuje opis założeń koncepcyjnych i doświadczeń w zakresie nauczania hunkowości, a dotyczących: wyboru przypadków, rozwiązań organizacji nauczania, przykładowego programu nauczania.

Case study as method for management accounting tuition

Summary

Teaching of economics-related subjects under present state of civilisation and economy development requires the application of new instruction methods apart from traditional forms such as lectures, seminars, conservatories or practical lessons, which take into consideration complexity and change dynamism of economic life. One of such instruction methods is case study that reflects in particular the above-mentioned trends.

The article describes conceptual framework and practical experience in the accounting management tuition regarding:

- ♦ case study choice,
- ♦ organisation of instruction,
- ♦ example of syllabus.

Teresa Kiziukiewicz, Zofia Sawicka-Kluźniak,

**Tematyka prac dyplomowych na studiach zaocznych WEiOGŻ Akademii
Rolniczej w Szczecinie**

Streszczenie

W artykule przedstawiono problematykę wyboru tematyki prac dyplomowych w Katedrze Finansów i Rachunkowości Akademii Rolniczej w Szczecinie. Należy stwierdzić, że studenci najchętniej podejmują tematy, które można ująć w następujących grupach:

- organizacja rachunkowości,
- rachunkowość finansowa,
- sprawozdawczość analiza finansowa,

ri **&irt33**

**Topics of Master dissertations at the Department of Accountancy and
Finance of the Agricultural University in Szczecin. sD^Alifiiq
imsinsxabfitwaob *imymibutoq* s *áy/ñAim^{Aio^A}* hsbñd maioimbaxiq [so
Summary**

The paper presents the problems of choosing the topics for Master dissertations at the Department of Accounting and Finance of the Agricultural University in Szczecin. It is obvious, that students are eager to choose the following topics the research subjects:

- organization of accounting,
- financial accounting,
- management accounting
- financial reporting and financial analysis,
- finance.

Teresa Kiziukiewicz,

Nauczanie przedmiotu „Rachunkowość międzynarodowa” na przykładzie

Copenhagen Business School

Streszczenie

W artykule jest omówiony zakres tematyczny i sposób realizacji przedmiotu „Rachunkowość międzynarodowa” na przykładzie *Copenhagen Business School*. Przedmiot jest obligatoryjny dla specjalizacji „Rachunkowość”. Dla pozostałych jest fakultatywny. Jest realizowany systemem wykładowo-referatowym. Kończy się egzaminem.

**Teaching the subject “International Accounting” exemplified in
Copenhagen Business School**

Summary

This paper shows Copenhagen Business School as an example of teaching the subject international Accounting" and presents its curriculum and way of execution. The subject is obligatory for the specialization „Finance Accounting". For other specializations it is optional. It is being taught using a lecture-and-paper system and is being ended with an examination.

Jadwiga Knop,

Próba zastosowania rachunku tensorowego w nauczaniu rachunkowości

Streszczenie

Publikacja przywołuje na początku klasyfikację teorii z uwypukleniem roli matematyki w ich tworzeniu. Krótko przypomniano zastosowanie matematyki w podwójnej księgowości, w tym rachunku macierzowego i krakowianowego. Istotną część pracy stanowią rozważania dotyczące modeli ewidencyjnych oraz próba zastosowania rachunku tensorowego w tych modelach. Praca zawiera łatwą w interpretacji definicję tensora.

An attempt of application of tensor calculus to accountancy

Summary

At the beginning of the paper we recall the classification of the theories emphasizing the role of mathematics in their creation. The application of mathematics to double accountancy including matrix and cracowian calculus is briefly reminded. Solutions concerning the accounting models and an attempt of application of tensor calculus to such models constitute the important part of the paper which includes the comprehensible definition of a tensor.

Adam Kopiński,

Symulacje komputerowe w nauczaniu controllingu — koncepcja zajęć

Streszczenie

W artykule są przedstawione rola i znaczenie symulacji komputerowej w controllingu i rachunkowości zarządczej, co stało się przesłanką do zgłaszania zajęć na ten temat i przygotowywania ćwiczeń. W dalszej części omawia się szczegółowo tematykę wykładu i specyfikuje problemy, które mogą być przedmiotem zajęć laboratoryjnych przy wykorzystaniu narzędzi Excela w postaci opcji: Menedżer scenariuszy, Szukaj wyniku i Solver.

Computer simulation in teaching controlling - course content and structure

Summary

The article focuses on the role and meaning of computer simulation in controlling and management accounting. The second part of the article provides detailed analysis of lecture topics and point out the problems that can be the subject of laboratory classes applying Excel options such as: Manager scenarios, Search for result and Solver.

Jerzy Mońka, Krzysztof Nowosielski,

Przydatność zajęć laboratoryjnych z controllingu w ocenie studentów

Streszczenie

W referacie przedstawiono wyniki badań dotyczące opinii studentów na temat zajęć z przedmiotu controlling, realizowanych po raz pierwszy w nowej formie audytoryjno- laboratoryjnej. Badanie przeprowadzono z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety. Zadano trzy pytania dotyczące: oceny zajęć (pod względem formy, dostępności materiałów, przygotowania studentów do zajęć), liczby godzin na zajęcia audytoryjne i w pracowni komputerowej oraz trudności w wykonywaniu zadań w laboratorium.

Uzyskano w ten sposób odpowiedzi z grupy 100 losowo wybranych studentów. Wyniki przedstawiono na wykresach, wraz z opisem słownym.

Usefulness of controlling laboratory in the students' opinion Summary

In the paper results of the research of students opinion about controlling subject, for the first time conducted in new form auditorial and computer workroom was presented. The research was made using questioner. Tree questions were asked: value of the subject in categories of form, accessibility of materials and student's preparation for subjects, proposed numbers of hours for auditorial and computer workroom lessons and difficulties in work in computer workroom.

In this way answers from 100 students were received. The results were presented on graphs with description.

Teresa Sadowska,
„Rachunkowość budżetowa" jako przedmiot do wyboRu
w Akademii Rolniczej w Szczecinie
Streszczenie

Konieczność przygotowania absolwentów (pracowników), którzy swoją wiedzę i swoje umiejętności będą umieli dostosować do zmieniających się oczekiwań wymagającego rynku, wymuszają w sposób szczególny trudności na rynku pracy. Pracodawcy wymagają od absolwentów wyższych uczelni, swoich przyszłych pracowników, wiedzy ogólnej i umiejętność myślenia ekonomicznego, ale także wiedzy specjalistycznej. W związku z tym współczesne szkolnictwo wyższe powinno stwarzać warunki do zdobywania wiedzy i kwalifikacji, które pozwolą na sprawne poruszanie się w zmieniającej się rzeczywistości.

Ponieważ rachunkowość jest dziedziną cieszącą się dużym zainteresowaniem studentów, jest uzasadniona konieczność rozszerzania jej oferty programowej.

**„Public accountancy" as a facultative subject in Agricultural University
in Szczecin Summary**

Necessity of preparation of graduates (workers), which have to adopt their knowledge and skills to the changing requirements of work market, causing difficulties on this market. Employers demand the general and specialist knowledge as well as the skills of economic thinking from the graduates of higher universities. Thus, contemporary higher education system should create conditions to winning of knowledge and qualification, which enable the graduates to be in changing reality.

Because Accountancy is popular discipline as a specialization of studding, it is necessary to expand its program offer by universities.

Witold Szczerek,

Zakładowy plan kont dla dydaktyki rachunkowości finansowej

Streszczenie

W artykule przedstawiono dwie podstawowe koncepcje tworzenia struktury funkcjonalnej planów kont o charakterze przeciwstawnym. Jedną jest koncepcja procesowa, a drugą - koncepcja sprawozdawcza.

Przy stosowaniu koncepcji procesowej struktura funkcjonalna planu kont jest tworzona według przepływu zasobów majątkowych i finansowych przez trzy procesy działalności wytwórczej, tj. zaopatrzenia, produkcji i zbytu. Zgodnie natomiast z koncepcją sprawozdawczą struktura funkcjonalna planu kont powinna odgrywać rolę instrumentu integracji systemu ewidencyjnego rachunkowości ze sporządzaniem i badaniem sprawozdań finansowych w toku analizy finansowej, prowadzonej metodami dedukcji oraz ich badań przez biegłego rewidenta.

Dla potrzeb dydaktyki akademickiej rachunkowości finansowej szczególnie przydatny okazał się przedstawiony w artykule projekt planu kont odpowiadający koncepcji sprawozdawczej, nazwany zakładowym planem struktury sprawozdawczej kont.

Wiele zalet tego projektu potwierdziła również praktyka przedsiębiorstw, w których stał się on podstawą opracowania struktury funkcjonalnej planu kont.

Enterprise chart of accounts in the teaching of financial accounting

Summary

This paper presents two different approaches to the construction of the functional structure of charts of accounts: the process approach and the reporting approach.

In the process approach the functional structure of the chart of accounts is based on the flow of material and financial resources through three processes involved in manufacturing activity: supply, production and sale, whereas in the reporting approach the functional structure of the chart of accounts should function as an instrument for integrating system of accounting record-keeping with financial statements preparation and review in the course of financial analysis, carried out using deductive methods, and their audit by a chartered auditor.

For the purposes of teaching financial accounting at university level, particularly useful was found to be the chart of accounts proposed in this article - called an enterprise chart of the reporting structure of accounts.

Many advantages of the proposed approach have been confirmed in practice by enterprises in which it was adopted as a basis for the preparation of the functional structure of a chart of accounts.

Jadwiga Wawer-Bernat,

Zakres tematyczny przedmiotu „Rachunkowość instytucji ubezpieczeniowych”

Streszczenie

Przedmiot „Rachunkowość instytucji ubezpieczeniowych” powinien być prowadzony w formie 15-godzinnego wykładu specjalizacyjnego na specjalności rachunkowość w postaci dwugodzinnych bloków. Zakres tematyczny wykładu przedmiotu powinien składać się z następujących zagadnień:

1. Istota i zakres działalności ubezpieczeniowej.
2. Specyfika rachunkowości ubezpieczeniowej.
3. Struktura składników bilansu.
4. Znaczenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w zakładach ubezpieczeń.
5. Czynniki kształtujące wynik finansowy instytucji ubezpieczeniowych.
6. Ustalanie technicznego i ogólnego wyniku finansowego.
7. Sprawozdawczość finansowa zakładów ubezpieczeń.

**Scope of „Insurance Accountancy” lecture
Summary**

Lecture on insurance Accountancy * should be doing in 15 hours for students, which study accountancy in two hours blocks. Scope of the lecture should consist of following themes:

1. Essence and scope of insurance activity.
2. Specificity of insurance accountancy.
3. Structure of the balance sheet elements.
4. Essence of the insurance technical reserves in insurers.
5. Determinants creating income statement in insurance companies.
6. Establish of technical and general income statement.
7. Insurance companies statements.

Kazimiera Winiarska,
Treści programowe przedmiotu „Rachunkowość podatkowa”
na Uniwersytecie Szczecińskim

Streszczenie

Gospodarka rynkowa powoduje, że studenci oczekują praktycznego przygotowania do zawodu i chętnie uczęszczają na „Rachunkowość podatkową”, zwłaszcza, że część z nich prowadzi już własną działalność gospodarczą.

Przedmiot ten jest wykładany na Uniwersytecie Szczecińskim na studiach zaocznych i dziennych. Na studiach zaocznych, w trakcie 10 godzin zajęć omawia się kwestię wyboru formy opodatkowania przychodów osób fizycznych. Na studiach dziennych jest 15 godzin wykładu i 15 godzin ćwiczeń. W programie są przewidziane zajęcia z ordynacji podatkowej, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku od towarów i usług.

Na wszystkich formach studiów, dla ugruntowania wiedzy, rozwiązuje się case study i wypełnia deklaracje podatkowe. Zaliczenie odbywa się pisemnie.

The subject matter of Tax Accountancy on the University of Szczecin

Summary

Free market economy causes that students expect practice knowledge needed to go through their job and that is why they gladly take part in Tax Accountancy lectures especially of the reason that some of them run their business themselves.

That subject is lectured on the University of Szczecin on the daily and week-end studies. On the week-end studies, during 10 hours of lectures, students are able to hear about choices of income taxation and the matter of principles of running accountancy.

On the daily studies there are 15 hours of theory and 15 hours of practice. There are classes of corporation tax, income tax, value added tax and general tax law.